

T.C.
SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 17/10/2019
Sayı: -120.07-E.00000551747

0000551747

⇒/16196-6K-12

GÜNLÜ

Sayı : 75833232-610

Konu : Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi : 16.08.2019 tarihli ve 43452547-120.07-518424 sayılı yazınız.

Bakanlığuma intikal eden, Zonguldak Milletvekili Sayın Deniz YAVUZYILMAZ tarafından tevcih edilen 7/16196 esas numaralı yazılı soru önergesinin cevabı Ek' te gönderilmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

e-imzalıdır
Mustafa VARANK
Bakan

Ek: Soru Önergesi Cevabı

ZONGULDAK MİLLETVEKİLİ SAYIN DENİZ YAVUZYILMAZ'IN

7/16196 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLAR

Zonguldak'a bağlı Kilimli İlçesi Alacağzı mevkiinde Gemi Söküm Tesisi yapılması planlanmaktadır. Gemi söküm tesisinde yapılan iş, sahile çekilerek karaya oturtulan kullanım ömrü tamamlanmış, paslı ve zehirli kimyasallar taşıyan gemilerin kaynak makineleri kullanılarak parçalanmasıdır.

Bu iş esnasında ortaya çıkan kimyasalların sebebi daha önce gemiler inşa edilirken kullanılan tehlikeli ve toksin etkili pek çok kimyasal maddedir. Bu kimyasallar hem gemi söküm tesisinde çalışan işçilerin sağlığı hem de çevre sağlığı açısından büyük bir sorun oluşturmaktadır.

Gemi sökümü, sökülen gemilerden elde edilen metaller tekrar işlenerek ekonomiye kazandırıldığı için önemli bir ekonomik faaliyet olarak görülen ve savunulan bir iş olsa da aslında hedeflenen tehlikeli ve toksik etkili pek çok kimyasal çöpün başka ülkelere ihracıdır.

Ayrıca, sökümü gerçekleştirilen bu gemiler ton başına 150-200 dolar gibi paralar ödenerek satın alınmaktadır. ABD'de yasal olarak gemi söküm işinin yasaklandığı bilinmektedir.

2010 yılı rakamlarına göre dünyadaki gemi söküm işinin yüzde 70'i Hindistan, Bangladeş ve Çin'de yapılmaktadır. Bu ülkelerden sonra da aynı iş kolunun sıralamasında; Pakistan (% 20-22) ve Türkiye (% 4-5) gelmektedir. Ülkemizde her yıl İzmir - Aliğa'da yaklaşık olarak 200 civarında gemi sökülmeaktadır.

Avrupa Birliği ülkeleri, ABD, Kanada, Japonya gibi ülkeler, çevre kirliliğine yol açan bu işi 1980'li yıllarda yasaklamıştır. Bu tarihlerden sonra Akdeniz bölgesinde Türkiye'den başka hiç bir ülkede böyle büyük çaplı gemi sökümü işi yapılmamaktadır.

Yasaklama kararlarının en önemli nedenleri; yapılan işin çevre açısından çok ciddi bir kirlilik kaynağı olması ve gemi söküm tesisinde çalışan işçilerin hastalığa yakalanma oranlarının çok yüksek olmasıdır. Bu nedenle gemi söküm işi; çevre koruma önlemlerinin yetersiz, işçi sağlığını koruyucu ve iş güvenliğini sağlayıcı önlem ve uygulamaların es geçildiği veya yok sayıldığı ülkelerde yapılmaktadır. Dünyada, sökümü yapılan her bir gemi için en az bir işçinin iş kazası sonucu hayatını kaybettiği belirtilmektedir.

Zonguldak'ta Gemi Söküm Tesisi yapılması planlanan Kilimli İlçesi'nde hali hazırda 7 adet aktif termik santral ünitesi bulunmakta, bu santrallerin yarattığı hava, deniz ve doğa kirliliği insana ve canlı yaşamına, ekosisteme zarar vermektedir. Bu kadar kirlilik olan bir bölgeye Gemi Söküm Tesisi kurulmasının planlanması, Kilimli ve Zonguldak halkını bölgeden uzaklaştırmak, bölgeyi bir toplama kampına, dünyanın çöplüğüne dönüştürmek anlamına gelmektedir.

Tüm bunlar ile ilişkili olarak aşağıdaki sorularımın tek tek cevaplandırılmasını talep ediyorum.

Soru 1- Zonguldak-Kilimli İlçesi'nde önümüzdeki yıllarda inşa edilmesi planlanan ancak inşaatı henüz başlamamış sanayi ve enerji projelerinin bilgilerinin tarafıma iletilmesini talep ediyorum.

Soru 2- Gemi Söküm Tesislerinin Bakanlığınız tarafından tespit edilen ve raporlanan sağlık ve çevre riskleri nelerdir? Ayrıntılı olarak tespitlerin ve raporların tarafıma teslimini talep ediyorum.

Soru 3- Kilimli'de kurulması planlanan Gemi Söküm Tesisi için Zonguldak İl'inde yetkili kurum hangisidir? İlgili kurum bilgilendirme toplantıları yapacak mıdır?

Soru 4- İzmir Aliğa Gemi Söküm Tesisinin ekonomik bilançolarının yıllara göre ayrı ayrı belirtildiği bir raporun tarafıma teslimini talep ediyorum.

Soru 5- İzmir Aliğa Gemi Söküm Tesisinde gerçekleşen iş kazası, yaralanma raporlarını, sayılarını yıllara göre ayrı ayrı gösteren bir tablonun tarafıma iletilmesini talep ediyorum.

Soru 6- Kilimli Gemi Söküm Tesisinin planlamasını, varsa geçerli olduğu iddia edilen veya geçerliliğini yitirmiş ÇED raporlarını, lisanslı firmaların hangileri olduğunu, iş sözleşmelerini ve Bakanlığın fizibilite raporlarının tarafıma teslimini talep ediyorum.

Soru 7- Kilimlide Gemi Söküm Tesisinin yapılması veya yapılmaması konusunda kamuoyunun ve STK'ların görüşleri alınacak mıdır? Alınacaksa, yapılacak toplantıların ve görüşmelerin planlamasının tarafıma teslimini talep ediyorum. Bu konuda bir plebisit (Kilimlide bir referandum) yapılması planlanmakta mıdır?

CEVAPLAR:

Cevap 1- Bakanlığımız kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarını düzenleyen, 1 Numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi çerçevesinde; organize sanayi bölgelerinin (OSB) faaliyetleri için gerekli olan ve Bakanlıkça uygun görülecek projelerin tamamına kadar olan kısmı, sanayi sitelerinin (SS) ise altyapılarının tamamı ve üstyapı tesislerinin yüzde yetmiş kadar olan kısmı kredi ile desteklenmektedir. OSB ve Sanayi Sitesi yapımı açısından Bakanlığımız yatırımcı bir kuruluş olmayıp, kredi veren kuruluş statüsündedir. OSB ve SS projelerine ait inşaatlar, OSB ve SS Yönetimlerinin sorumluluğu altında yürütülmektedir. Bakanlığımızca; kamu kaynaklarının rasyonel kullanımı açısından, proje, ihale ve yapım süreçlerinde kontrol ve denetim görevi yerine getirilmektedir.

OSB kuruluş işlemleri çerçevesinde; öncelikle OSB Yer Seçimi Yönetmeliğinin 4 üncü maddesine göre, OSB kurmak isteyen gerçek ve tüzel kişilerce, yatırımcı ön talep formlarını da içeren OSB bilgilendirme raporunun hazırlanarak valilik uygun görüşü ve öncelikle Hazine arazilerinden oluşan öneri alanla birlikte yer seçimi talebinin Bakanlığa intikalini müteakip Bakanlığımız tarafından yapılacak ön değerlendirmeden sonra çalışmalara başlanılmaktadır.

Yer Seçiminin kesinleşmesinin ardından, 4562 sayılı OSB Kanunu ve buna bağlı olarak çıkarılan OSB Uygulama Yönetmeliğinin 5 inci maddesine göre "*OSB yer seçimi kesinleştirilen alandaki büyükşehir belediyesi, il belediyesi, ilçe belediyesi, belde belediyesi, 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununa göre kurulan sanayi odası, yoksa ticaret ve sanayi odası, o da yoksa ticaret odası, il özel idaresi veya*

yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığı ile alanın hiçbir belediye sınırı içinde olmaması hâlinde il belediyesi, ilçe belediyeleri ile bu ilçelerdeki odalar, Valilik uygun görüşüne istinaden OSB kuruluşunda yer alabilir. OSB kuruluşuna katılan kurum ve kuruluşların temsilcileri ve Vali tarafından imzalanmış kuruluş protokolünün Bakanlıkça onaylanması ve sicile kaydı ile OSB tüzel kişilik kazanır.” maddeleri çerçevesinde, iş ve işlemlere devam edilmektedir.

Bu kapsamda; Zonguldak ilimizin Kilimli ilçesinde Bakanlığımız sorumluluğunda yapılmış/yürütülen bir sanayi bölgesi çalışması veya bahse konu ilçemiz için tarafımıza yapılmış bir yatırım talebi bulunmamaktadır. Ayrıca, 08/03/2004 tarihli ve 25396 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Gemi Söküm Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde; gemi söküm faaliyetinde bulunmak isteyen gerçek ve tüzel kişiler, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı’mızdan yetki belgesi almak zorundadır.